Hendi Péter

A sziklát a levegő ölbe kapta…

A sziklát a levegő
ölbe kapta,
kivitte Nyugatra.
Hetedhét határon
jutott át vele…
Hendi Ilma

Nem az én tisztem nekrológot írni, gondolta maga elé Erasmus Szabó. Férj a feleségről? Író a költőről? Elfogultság avagy kötelező udvariaskodás. Nem az én tisztem…

Nem téged kérdezünk! – felelték erre a Hangok. – Nem az Alteregót, hanem téged, *a* Hendi Pétert.

Igen, így kezdődött, 52 évvel ezelőtt, amikor az első esténken a Plivaxba tartottunk, ahol aztán hajnalig táncoltunk. Akkor meséltem neki, hogy húszévesen az Élet és Irodalom szerkesztőségében úgy mutatkoztam be az irodalmi rovatvezetőnek, hogy: *Jó napot kívánok, én vagyok a Hendi Péter*. Persze, nem egészen úgy gondoltam, ahogy így kiragadva hangzik, de Ilmának nagyon tetszett, házasságunk alatt többször is felidézte.

Szemrehányásként?

Kitüntetésként!

Igaz az, hogy a bolondok házában ismertétek meg egymást?

Ezt az alteregóm írta. Irodalomnak nem rossz, meg igaz is, ámbár nem ápoltak voltunk, hanem látogatók. Ilma egyik barátnőjéhez mentünk, aki a vizsgaidőszakban egy kicsit túlságosan belebolondult az államigazgatási jogba. Együtt fejeztük be a látogatást, aztán folytattuk az ismerkedést a Pilvaxban.

Aztán a sziklát a levegő ölbe kapta és kivitte Nyugatra?

Pontosan. Február 5-én találkoztunk, március idusán pedig azzal a céllal kötöttünk házasságot, hogy májusban nem jövünk haza az Olaszországba tervezett kéthetes nászútról. 1969-et írtunk akkor.

Mit jelent az, hogy *kivitte Nyugatra*? Te nem akartad? Magadtól nem mentél volna?

Persze, hogy igen! Sokat álmodoztam róla, még amikor egyetemre jártam, de ahhoz, hogy meg is valósuljon, azt hiszem, ahhoz szükségem volt Ilmára.

És a városok, ahol éltetek? Hat hónap Bécs, tíz év Göteborg, egy év München, majd huszonkettő Genfben, aztán a francia Jura mellett újra Budapest. Oda is a levegő vitte el magával a sziklát? Vagy volt valami, ami egyedül a Hendi Péter műve?

Igen. A művei. Abba nem szólhatott bele soha senki.

Az nem kis dolog! Móricz Zsigmond azt írta egy szerelmes levélben, hogy a felesége miatt negyvenéves koráig nem írhatta meg, amit akart. Eszterházy Péter pedig komoly eredménynek tartotta, amikor sikerült elérnie, hogy a délelőtt folyamán senki a családból nem lépjen be a dolgozószobájába. Meg tudnád ragadni a feleséged lényegét egy mondatban?

A kérdés aktuális. Ezekben a napokban többször is feltettem magamnak. *Éltem, s ebbe más is belehalt már*. Egyre csak József Attila jutott az eszembe, aztán egy kicsit átfogalmaztam: Ilma élt és halt mindazért, amiért élt. Legyen szó egy naplementéről, egy versről vagy könyvről, egy ismerősről, akit évek óta nem látott, a tehenekről a villanyzár túlsó oldalán vagy a mezőn riadtan átfutó őzekről. Mosolyogva beszélt hozzájuk. Mindannyian számíthattak jóindulatú figyelmére.

Egy író és egy költő. Volt valami szakmai együttműködés köztetek?

A kezdet kezdetén Ilma lelkes szurkolóm volt. Ellenőrizte a svéd nyelven közölt elbeszéléseimet, szinte parancsolta volna, hogy írjak, ami, persze, nem működött. Tíz év után, amikor maga is írni kezdett, ő sem fogadta el az én tanácsaimat, amelyekkel én könnyebben felhagytam, mint ő. Leginkább a fordítások során felmerülő kérdésekben voltunk egymás segítségére. A svéd Lennart Dahl 2020-ban megjelent *Egy másik valóság* című verseskötete közös munkánk eredménye.

Mit szólnál hozzá, ha mondjuk a huszonkettedik század jobban emlékezne Ilma verseire, mint a te elbeszéléseidre?

Nem ellenezném – feltéve, hogy lesz huszonkettedik század. Úgy gondolom, hogy meg is érdemelné. Sokkal többet dolgozott, mint én. Versekkel, színdarabbal, olvasással és fordításokkal. Az emberekre is jobban odafigyelt.

És most hogyan tovább? – kérdezték a Hangok.

Úgy gondolom, hogy valami egészen új dolog fog következni. Nevezhetném kihívásnak, lehetőségnek vagy akár szembesítésnek. Valami tanulságos lesz, minden bizonnyal.

Hendi Ilma 1947. január 30. Béta (Székelyföld) – 2021. november 28. Genf